

Čís. 13508.

Základní ustanovení soudního řízení nesporného (zákon ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n.).

Výslechu účastníků podle § 18 zákona není třeba, jde-li jen o rozřešení ryze právních otázek.

(Rozh. ze dne 4. května 1934, R II 180/34.)

Soud první stolice zamítl žádost pachtýře o úpravu pachtovného podle vl. nař. ze dne 29. července 1933, čís. 164 sb. z. a n. proto, že se pachtýř vzdal ve smlouvě práva žádati o snížení pachtovného. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil soudu první stolice, by dále jednal a znovu rozhodl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu a uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Řízení nižších soudů není zmatečné podle § 41 písm. g) zák. z 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n. Nutnost, slyšení účastníky před rozhodnutím je posuzovati podle § 18 odst. (2) zákona tak, že jest účastníkům poskytnouti příležitost, by se vyjádřili o věci, to jest, by byla jim dána možnost, aby objasnili věc po skutkové stránce. Toho však v souzeném případě až dosud nebylo třeba, neboť šlo v dosavadním řízení jen o rozřešení ryze právních otázek, k čemuž nebylo třeba výslechu odpůrců. K jejich slyšení dojde teprve nyní, až se bude věcně jednati o úpravě pachtovného.

Čís. 13509.

Jde o právo předkupní, nikoliv o právo zpětné koupě, vymínil-li si prodatel, že, kdyby kupitel hodlal prodati koupenou věc třetí osobě, jest povinen oznámiti to prodateli a prodati mu věc za cenu, za niž ji od něho koupil.

Právo zpětné koupě předpokládá, že si prodatel vyhradil smluvně právo, že může kdykoliv jednostranným prohlášením buď do své smrti nebo do smluvené dřívější doby kupiteli ohlásiti, že chce vyplatiti nemovitost za cenu smluvenou po případě za původní tržovou cenu.

Prodátel nemůže se domáhati zrušení kupní smlouvy pro nevděk.

(Rozh. ze dne 4. května 1934, Rv II 455/32.)

Žalobce, člen Tělocvičné jednoty S. v K., prodal roku 1923 »Družstvu ke zřízení tělocvičny pro tělocvičnou jednotu S. v K.« pozemky, na nichž byl pak zbudován Stadion. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na Družstvu zrušení smlouvy, ježto členové žalovaného družstva hlasovali proti tomu, aby byl žalobce opět zvolen do výboru Občanské záložny v K. Žalobce tvrdil, že odmítal sice prodej, ale po nesčetných intervencích se konečně k němu dostavil celý výbor družstva a prohlá-

sil, že žádané pozemky chce koupiti pro rozšíření cvičiště své tělocvičny ku provedení úkolu družstva: povznesení tělesné a mravní síly Tělocvičné jednoty a že v tom případě, kdyby žádané pozemky jednou chtělo družstvo prodati, přijdou a nabídnou žalobci výkup za stejnou cenu, za kterou od žalobce pozemky koupí, že jen z důvodu a v přesvědčení, že v družstvu jsou a zůstanou lidé čestní a z důvodu, aby, sám jsa členem Tělocvičné jednoty, nemařil vzácný a vznešený úkol družstva a výkon Tělocvičné jednoty, podlehl konečně všestrannému nátlaku a podepsal dne 13. června 1923 kupní smlouvu, podle níž prodal pozemky za naprosto nízkou cenu 71.427 Kč. *Procesní soud prvního stolu* žalobu zamítl. *Důvody*: Není sporu o tom, že žalovaná pozemky od žalobce koupila a že tedy jde o smlouvu úplatnou. Za ni pokládá ji žalobce, třebaš udává, že cena byla tehdy nízká. Kdyby žalobce pokládal smlouvu za smlouvu jinou, musil by to aspoň tvrditi, což však nečiní a z jeho tvrzení to ani vyvozovati nelze. Žalobce však neoznačuje blíže ani důvod, ze kterého se domáhá zrušení smlouvy po stránce právní. Z jeho tvrzení vychází na jevo, že příčinou, pokud se týče důvodem žaloby jest skutečnost, že přes usnesení správní rady Občanské záložny v K., že má býti i žalobce znovu kandidován do správní rady, k jeho zvolení na valné hromadě dne 11. dubna 1931 nedošlo následkem toho, že přičiněním členů záložny, kteří jsou zároveň členy strany žalované, po případě Tělocvičné jednoty S. v K. a v B., byla postavena jiná kandidátní listina a že žalovaná strana přes to, že jí to bylo známo, trpí, aby oni členové, kteří proti žalobci tak věrolomně jednali, zůstali nadále členy S-a. Než, i kdyby to bylo správné, nelze to pokládati za důvod ke zrušení kupní smlouvy, poněvadž nelze jednak žalovanou stranu činiti zodpovědnou za jednání některých jejích členů v korporaci jiné, a poněvadž okolnost tuto nelze podřaditi pod žádné ustanovení zákona, podle kterého by bylo lze smlouvu prohlásiti za zrušenou, a to ani v tom případě, kdyby žalovaná strana podle tvrzení žalobce uznala, že se členové Sokola K. a B. dopustili na žalobci hrubého nevděku, poněvadž se žalovaná strana s jednáním tím nestotožňovala a zrušení smlouvy kupní pro nevděk zákon nepřipouští. Jiný důvod žalobce vlastně ani neuvádí a pokud se zmiňuje o tom, že dne 13. května 1931 vydal prohlášení o zrušení kupní smlouvy pro omyl, neuvádí ani, v čem byl při uzavírání smlouvy na omylu. Omyl opravňující zrušení smlouvy nelze spatřovati v tom, že žalobce, jak udává, byl přesvědčen, že v žalovaném družstvu jsou a zůstanou lidé čestní. Tvrdí-li žalobce dále, že pohnutkou k uzavření smlouvy bylo, by nebránil a nemařil vzácný a vznešený úkol družstva a výkon Tělocvičné jednoty a že k uzavření smlouvy došlo s výslovnou výminkou, že vlastnictví těchto pozemků bude sloužiti k provedení účelu spolku Těl. jednoty S. v K., jest poukázati k tomu, že žalobce sám udává, že na pozemcích od něho koupených byl zřízen nádherný stadion, a že ani netvrdí, že by pozemků bylo užíváno k jiným účelům než tělocvičným anebo k účelům smlouvě odporujícím. *Odvolací soud* napadený rozsudek potvrdil. *Důvody*: Žalobce domáhá se zrušení kupní smlouvy, že prý členové Tělocvičné jednoty S. v K. po případě B. při volbách do správní rady Občanské záložny v K. na valné hromadě dne 11. dubna 1931 nevolili žalobce proti původnímu usnesení. Žalobce se domnívá, že se tím do-

pustili věrolomnosti a, poněvadž prý Tělocvičná jednota S. v K. nic proti němu nezařídila, má prý právo kupní smlouvu se žalovanou stranou odvolati, neboť prý před prodejem dal celý výbor žalované strany žalobci závazně ujištění předkupního práva pro případ prodeje pozemků ke koupi žádaných, neboť prý ho ujistili, že, kdyby chtěli nemovitosti prodati, přijdou a nabídnou žalobci výkup a tedy zpětnou koupi za stejnou cenu, za kterou žalobce je žalované straně prodal. Žalobce se tedy domáhá vlastně zrušení smlouvy pro nevděk. Avšak jde o kupní smlouvu, o smlouvu úplatnou, nikoliv darovací a proto smlouva nemůže býti pro nevděk zrušena, neboť toto právo je vyhrazeno jen dárce (§ 948 obč. zák.). Pokud žalobce uvádí, že si vymínil právo zpětné koupě, jde vlastně podle údajů žalobce jen o právo předkupní ve smyslu § 1072 obč. zák., ovšem jen s tím účinkem, že žalovaná strana by mohla požadovati jen onu kupní cenu, kterou sama zaplatila. V tomto případě však netvrdí ani žalobce, že podmínky předkupního práva, totiž že by žalovaná strana zamýšlela uvedené pozemky prodati, se splnily a mimo to žalobní prosba nijak neodpovídá uvedené výhradě předkupního práva, na základě kterého snad žalobce žaluje. Ostatně žaloba je tak neurčitá a žalobce zaměňuje právní pojem a také i osoby oprávněné. Tvrdí, že členové Tělocvičné jednoty S. v K. a B. dopustili se na něm nevděku a žaluje Družstvo pro postavení tělocvičny, které je přece od uvedených právnických osob úplně odlišné. Mimo to ani netvrdí, že při volbě správní rady Občanské záložny v K. členové, kteří ho nevolili, vystupovali tehdy jako členové Tělocvičné jednoty S. v K. neb B. aneb jako členové žalovaného družstva, či jako členové jmenované záložny a že by žalované družstvo na jejich volbu bylo mělo vliv nebo se s ní stotožňovalo.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Žalobce směsuje pojem »práva koupě zpětné« (§ 1068 obč. zák.) s pojmem »práva předkupního« (§ 1072 obč. zák.). Správně shledal odvolací soud na základě skutečností, jež žalobce k odůvodnění žalobního návrhu uvedl, že by mohlo jíti jen o p r á v o p ř e d k u p n í ve prospěch žalobce, jež by se od pravidla § 1072 a násl. obč. zák. různilo jen potud, že předkupní cenou by neměla byti ona, kterou by za dotčené pozemky nabízela žalovanému družstvu osoba třetí, nýbrž podle zvláštní úmluvy (§ 1077 obč. zák.) cena, za kterou v r. 1923 družstvo samo pozemky od žalobce koupilo (srov. čís. 5872 sb. n. s.). Mylně dovozuje žalobce z tvrzeného ujednání právo k o u p ě z p ě t n ě (§§ 1068 až 1070 obč. zák.), neboť toto právo předpokládá, že prodatel vyhradil si smluvně právo, že může kdykoliv jednostranným prohlášením buď do své smrti nebo do smluvené dřívější doby kupiteli ohlásiti, že chce vyplatiti nemovitost za cenu smluvenou, případně za původní cenu trhovou. Jen v takovém případě jest kupitel dočasným vlastníkem nemovitosti, neboť jeho vlastnictví je omezeno resolutivní potestativní výminkou prodatelovou, a jest kupitel pak povinen výzvě prodatele vyhověti, jinak může tento žalovati o splnění povinnosti. Nic takového v souzeném případě žalobce netvrdil, nýbrž tvrdil jen ujednání opodstatňující právo před-

kupní k prodaným pozemkům. Tu pak žalobce vůbec netvrdil, že se splnil předpoklad k výkonu práva předkupního, t. j. že žalované družstvo chce pozemky od něho koupené zciziti — a již z toho důvodu nemůže se žalobce domáhati odevzdání pozemků do svého vlastnictví.

Že žalobce nemůže se domáhati zrušení kupní smlouvy z důvodu nevědku jednotlivých členů žalovaného družstva, po případě členů tělocvičných jednot S. v K. a v B., dovodily správně nižší soudy a dovolatel se odkazuje v příčině té k příslušným důvodům obou rozsudků.

Čís. 13510.

Zavázal-li se manžel soudním smírem, že bude platiti výživné pro dítě manželce, nesprostil se závazku ze smíru tím, že složil výživné pro dítě do sirotčí poklady. Lhostejno, že se toto složení stalo za exekuce k vydobytí výživného, v níž bylo vymáhajícím věřitelem dítě zastoupené manželkou jako opatrovnící k činu.

(Rozh. ze dne 4. května 1934, Rv II 708/32.)

Žalovaný nezletilec vedl proti svému manželskému otci exekuci k vydobytí výživného. Žalobu o nepřipustnost exekuce pro c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e zamítl, o d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y :

Nelze souhlasiti s právním názorem odvolacího soudu, že vymáhaný nárok zanikl zaplacením. Podle soudního smíru ze dne 8. května 1928 mezi manžely Richardem K-em a Hermínou K-ovou při rozvodu manželství zavázal se Richard K. platiti tehdejší ž a l o v a n é H e r m í n ě K - o v é výživné pro vlastní osobu 250 Kč a pro nezl. Leopolda K-a též 250 Kč měsíčně, pokud nezletilý Leopold K. bude ve výživě žalované, vždy 18. každého měsíce předem pod d ů h o n e m práva. Nesporno jest dále, že nezletilý byl ve výživě své matky Hermíny K-ové od 18. října 1928 do 17. července 1929, a že pro jeho výživné za tuto dobu byla povolena exekuce vnucenou dražbou polovice nemovitostí žalobcových, a že žalobce složil částku exekučně vymáhanou 2.250 Kč pro nezletilého Leopolda K-a dne 14. listopadu 1930 do sirotčí pokladny. Nezanikl proto nárok exekučně vymáhaný zaplacením, když podle smíru exekuční titul tvořícího mělo býti placeno Hermíně K-ové pro nezletilého Leopolda K-a, kterého měla ve své výživě. Nemění na tom nic, že exekuce byla vedena nezletilým Leopoldem K-em zastoupeným Hermínou K-ovou jako opatrovnící, když výživné mělo býti placeno podle smíru Hermíně K-ové a jí placeno nebylo. Pokud výživné nebylo zaplaceno k rukám Hermíny K-ové, nezanikl nárok vymáhaný zaplacením. Posoudil tedy p r v ý s o u d v tomto směru věc správně. Jde o výživné měsíčně předem splatné k rukám osoby, jež má nezletilého ve své výživě a ž a l o b c e s o u d n í m s m í r e m s e z a v á z a l t o t o v ý ž i v n é m ě s í č n ě p ř e d e m p l a t i t i H e r m í n ě K - o v é n a v ý ž i v u n e z l. L e o p o l d a K - a . Vymáhajícím věřitelem jest ovšem nezletilý Leopold K. zastoupený Her-